

Examenul de bacalaureat național 2018

Proba E - b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

Varianta 2

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A költemény beszélője, megszólítottja **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (A lírai én kétségbeesetten fordul Istenhez, megnyugvást és bűnei bocsánatát várja tőle.) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

b. A stilisztikai alakzatok és a közlésformák sajátosságai **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (Isméltés, ellentét. Eltévelyedettség, az útkeresés hiábavalósága, reményvesztettség, megpróbáltatások stb.; az utolsó szakaszban: megkönnyebbülés, szabadulás; - a lírai én sürgeti Istent, személyes viszonyt szólaltat meg, közlésformái kételkedő hitről árulkodnak, közvetlen a kapcsolata Istennel stb.) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

c. A költemény szerkezete **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (Szimmetrikus elrendezés: könyörgés – érvelés – könyörgés.) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

d. A reneszánsz világkép sajátosságai **5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (Szimmetrikus felépítettség, emberközponitú gondolkodás, önértelmezés igénye, emberközeli viszony Istennel, kételkedő hit megnyilvánulása stb.) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**
Összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat **4 pont**, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **3 pont**, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat **2 pont**, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat **1 pont**.

Helyesírás, nyelvhelyesség **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

a. Információk azonosítása a szövegben, a szöveg megértésére utaló, érvényes válasz megfogalmazása (pl. események megörökítése, tudatos cselekményvezetés) **5 pont**

b. Érvényes példák (pl. Rákóczi, Andrásy; felépítéssel, akkoriban) **5 pont**

c. A szöveg kommunikációs funkcióinak felismerése (információközlés, érzelmkifejezés: „nagy szomorúsága” - 2 pont), **indoklás** (3 pont) **5 pont**

- d. A tartalmi követelmények betartása** **5 pont**
A vélemény kifejtés követelményeihez való igazodás **5 pont**
Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

- a. a választott epikus mű műfaji sajátosságai** **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont** (pl. *Kármán*: szentimentalista levél-/naplóregény: levelek, naplójegyzetek, töredékesség; kert-motívum jelentései; egy év, ciklikusság, évszaktoposzok; bevezető: három kitalált elbeszélői szólam; énelbeszélés, vallomásosság; *Jókai*: társadalmi, romantikus regény, lineáris, előre haladó történetalakítás, kalandos epizódok, váratlan fordulatok, metonimikus és metaforikus összefüggések; a nagy történet különböző történetekből épül fel, szervezőelve az ellentét, két világ; regény kezdete és zárata mint cselekményszervező elem; időtlenség; elbeszélő mindentudó, szubjektív, szemtanú; *Móricz*: paraszt-, társadalmi, egzisztenciális regény, példázat: az Ember története, sárrá és arannyá hasadása; ellentétező technika, nyílt – zárt tér, évszaktoposz cselekményszervező szerepe: nyár – tél; elbeszélői és szereplői szólamok keveredése, szabad függő beszéd; *Kosztolányi-regények*: realista, lélektani, egzisztenciális regény, metonimikus és metaforikus történetalakítás – *Édes Anna*: mottó, keretfejezetek, szóbeszéd, késleltetés, sűrítés, legendásítás, szövegszerűség, lélektaniség; regény térbeli sokszínűsége, tagoltsága, szimbolikus terek, történelmi tér, idő, pontos időmegjelölések, gyakorító elbeszélés mód; *Kosztolányi: Pacsirta*: summázatok és fejezetek közti ironikus viszony, levél; sárszegi világ kietlensége, reménytelensége, nyomorúsága, Vajkay család egyetlen hete, szenvedéstörténete; elbeszélő mindentudó, mindentudása megkérdőjeleződik, korlátozott tudású, elhallgatás), érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**, részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**, részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**, kísérlet a válaszadásra **1 pont**.

- b. a szenvedés motívuma a választott műben** **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont** (pl. *Kármán*: *Fanni* szenvedésének okai: önismerethiány, szeretetlenség, magány, családja ridegsége, nyelvi kifejezés elégtelensége, túlérzékenysége, tehetetlensége; halálvágy; természet párhuzamba, ellentétbe áll lelkiállapotával, enyhíti szenvedését; *Jókai*: Timár Mihály vívódó, meghasonlott hős, oka: bűntudat, pénz, szeretetlenség; hold motívum; menekülés, újrakezdés, a nyugalom megtalálásának romantikus lehetősége: a sziget, Noémi; Tímea szenvedése: titkolt szerelem, boldogtalanság; Athalie szenvedése: az elveszített szerelem, mások boldogsága; bosszúvágy; *Kosztolányi: Édes Anna*: intertextuális utalás, mottó, a katolikus szertartás latin nyelvű halotti könyörgése: a címszereplőért, Annáért szól, s minden szenvedő, megalázott lélekért, ahogy a regény értékrendje ezt mutatja, előreutaló szerepe van: itt valaki meg fog halni, valakit, valakiket gyászolni kell; e szöveg egyik részlete a tárgyaláson (XIX. fejezet) megismétlődik akkor, amikor Moviszter doktor biztatja önmagát, hogy álljon ki bátran Annáért: „A pokol kapujától vond el az ő lelkét, Ne add a vadaknak a lelkeket, kik téged dicsérnek. És a te szegényeidnek lelkét ne feledd el végképp;” a sorok Anna lelki üdvéért és a megalázók ellen szól, és érthetjük a harmadik sort Moviszter önerősítésért szóló fohászában; Anna cselédsorsának fordulatai: idegenkedése, munkában való kiteljesedése, csalódás, személyisége beszűkül, önértékelése visszaesik, testi jelek, kommunikációképtelensége, kitörés: váratlan gyilkosság, okai; *Pacsirta*: szülők szenvedését a kereszténység emberképe alapján értelmezhetjük; keresztthordozás, mártírszerep terhei, lányuk csúnyasága miatti szenvedés fájdalmas vállalása - dionüszoszi vágyak, társasági élet örömei, vitalitás, szabad élet, bűntudat; szeretet – gyűlölet; freudi elfojtás, fegyelmezettség, nemesség – hisztérikus kitörés szégyenként megélése; *Pacsirta*: csúnyaság, vénleányszerep mint szenvedésforrás, magány, nincs menekülés; önmagához őszinte, megretten kilátástalan jövőjétől, megerősödik a világtól elzárkózó magatartásában, a szenvedésre mint az emberi élet részére ismer rá; saját szenvedését Mária és Krisztus szenvedéséhez mérten kisebbség érzésén valamiféle transzcendens-vallásos feloldás lehetőségét éli meg önmaga, illetve veti fel az olvasó számára), érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**, részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**, részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**, kísérlet a válaszadásra **1 pont**.

c. a jellembázolás sajátosságai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont* (pl. *Kármán*: lélekrajz, személyes, vallomásos beszédmód, a nyelviség problematikája; ellentétezés: Fanni - barátnők, család, ellentétes érzelmek, vágyak; kommunikációhiány, befele fordulás, antropomorfizált természet mint barát; indulatszavak, felkiáltások; *Jókai*: ellentétezés, egytulajdonságú, pozitív és negatív hősök, sors és jellem összefonódása, eszményítés, túlzás, belső monológok, külső és belső konfliktusok, vívódó hős, véletlenek irányítják sorsukat; *Kosztolányi: Édes Anna*: beszélő nevek, kiüresedett kommunikáció, a tudatalatti tartalmak, álmok, gesztusok előtérbe kerülése, nyelvi-kulturális-rangbeli elszigeteltség, ellentétezés, szerepjáték, ironia, kibeszélés, hallgatás, az igazság viszonylagossága; *Pacsirta*: a szereplők egymás perspektívájából értelmeződnek, értik és félreértik egymást, minderről az elbeszélő közvetítésében értesülünk, a párbeszédekben elhangzó szavaknak, kijelentéseknek más az értelme, a súlya, a jelentősége a jelenet résztvevői számára, arról, ami nem hangzik el - a reakciókról, a gondolatokról, az érzésekről -, az elbeszélő belső nézőpontú közléseiből értesülünk, hallgatások, sírások), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

d. értékrendek ütközése

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága *5 pont* (pl. *Kármán*: közösségi élettel kapcsolatos: társaslét – magány, menekülés, halálvágy, szenvedés; megismeréssel kapcsolatos értékek: önismeret hiánya, szerelemvágy – önmegismerés, szerelemmel való találkozás; érzelmekkel kapcsolatos értékek: szomorú – jókedvű, boldogtalan – boldog, szív – ész; anyagi javakkal kapcsolatos értékek: gazdag – szegény, külső – belső; vitális értékek: beteg – egészséges, élet – halál; *Jókai*: arany ember motívum, arany – ember kettéhasadása társadalom – természet törvényei; morális értékek: hűség – hűtlenség, közösség normáihoz igazodó – másság; külső – belső megítélés; bűn – bűnhődés; *Kosztolányi: Édes Anna*: közösséggel kapcsolatos: felszínes kapcsolatok – magány; bőbeszédűség – kommunikációhiány, megértés – félreértés, látszat – valóság, szerepjátékok, úr – cseléd viszony; morális értékek: embertelen bánásmód – humánus, ártatlan – bűnös; *Pacsirta* látszat – valóság, hazugság – őszinteség; rabság – szabadság), érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*, összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra 1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.